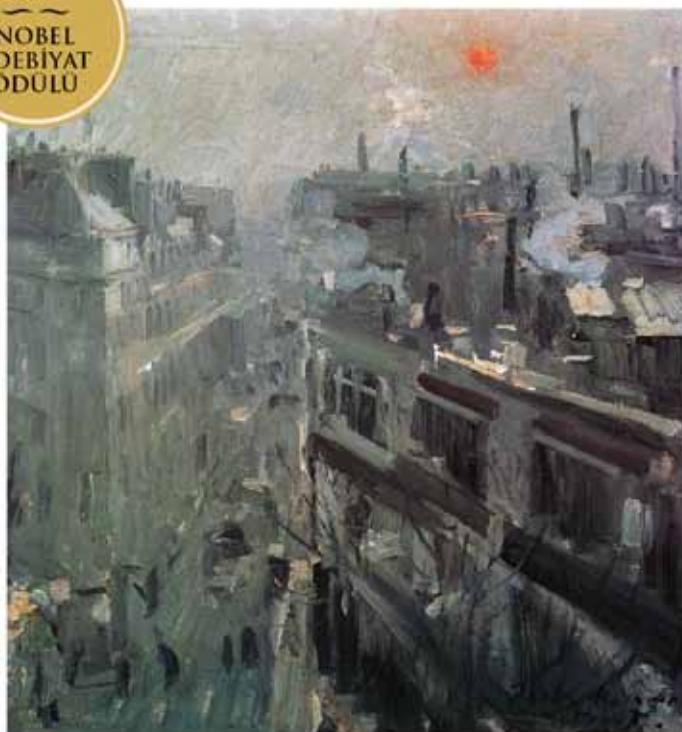

PATRICK MODIANO

BİR
GENÇLİK

2014
—
NOBEL
EDEBİYAT
ODULU

ROMAN

Çeviri: İSMET BİRKAN

❤
CAN

2.
BASKI

PATRICK MODIANO

BİR
GENÇLİK

Une jeunesse, Patrick Modiano

© 1981, Éditions Gallimard

© 1997, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1997

2. basım: Kasım 2014, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Düzelti: Sunay Ünlü Yücel, Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek, Serap Bertay

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39, Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 26699

ISBN 978-975-510-747-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

PATRICK MODIANO

BİR
GENÇLİK

ROMAN

2014 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Fransızca aslından çeviren

İsmet Birkan

Patrick Modiano'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

En Uzağından Unutuşun, 1998

PATRICK MODIANO, 1945'te Paris'te Yahudi asıllı bir babanın ve Belçikalı bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Öğrenim hayatına Fransa'da devam etti. İkinci Dünya Savaşı ve işgallerin olduğu bir dönemde yaşadığı için sıkıntılı bir çocukluk geçirdi. İlk romanı *La place de l'étoile* 1968'de yayımlandı. 1972'de *Les Boulevards de la ceinture* ile L'Académie Française Ödülü'nü kazandı. 1978'de *Rue des boutiques obscures* ile Goncourt Ödülü, 2000'de Paul-Morand Ödülü, 2005'te Prix des libraries, 2010'da Cino del Duca Ödülü, 2012'de Avusturya Devleti Avrupa Edebiyatı Ödülü gibi daha birçok çeşitli ödüllere layık görüldü. Son olarak 2014'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Otuza yakın kitabı olan yazarın aynı zamanda şarkı sözleri, sinemaya uyarlanan eserleri, çocuk kitapları, *Polka* isimli tiyatro oyunu vardır. Kitapları birçok dile çevrildi.

İSMET BİRKAN, Türkiye'de Gazi Eğitim Enstitüsü ve Fransa'da Sorbonne ve Toulouse üniversitelerinde Fransız dili, edebiyatı ve uygarlığı konularında öğrenim gördü. Daha sonra Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde yüksek lisans yaptı. 1992 yılından 2004 yılına kadar aynı üniversitenin Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde ve Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümü'nde felsefe, estetik, sanat tarihi dallarında öğretim görevlisi olarak çalıştı. Halen çeviriyle uğraşiyor. Fransa Palmes Académiques nişanı sahibidir.

Rudy'ye
Zina'ya
Marie'ye

Çocuklar bahçede oynuyor; her günkü satranç partisinin vakti de gelmek üzere.

“Alçısı yarın sabah çıkarılıyor,” diyor Odile.

Louis’yle ikisi dağ evinin taraçasında oturmuş, uzaktan Viterdo’nun üç çocuğuyla birlikte çimenlikte koşuşturan kızlarını ve oğullarını izliyorlar. Beş yaşındaki oğullarının sol kolu alçıda ama bu onu rahatsız eder gibi görünmüyor.

“Bu alçığı ne zamandan beri taşıyor?” diye soruyor Louis.

“Neredeyse bir ay oluyor.”

Salıncaktan kayıp düşmüştü çocuk ve kolundaki kırığın sancıyıp durduğu ancak bir hafta sonra fark edilmişti.

“Gidip bir banyo yapayım,” diyor Odile.

Birinci kata çıkıyor. Döndüğü zaman satranç partisine başlayacaklar. Louis banyoda suyun aktığını duyuyor.

Yolun karşı tarafında, sıra sıra çamların arkasındaki teleferik binası, bir kaplıca kasabasının küçük tren istasyonuna benziyor. Fransa’da kurulan ilk teleferiklerden biriymiş. Louis onun, Foraz yamacını ağır ağır çıkışını gözleriyle izliyor; kabinin canlı kırmızısı, dağın yazın büründüğü yeşilin oluşturduğu fonda netlikle beliriyor. Ço-

cuklar çamların arasına dalmış, teleferik binasının yakınındaki çim kaplı gölgeli yuvarlak göbekte bisiklet yarıştırtıyor.

Louis dün, dağ evinin ön cephesindeki, üstünde beyaz harflerle *SUNNY HOME*¹ yazan tahta levhayı söktü. Levha, camlı kapının önünde yere atılmış duruyor. On iki yıl önce dağ evini satın alıp çocuk yuvasına dönüştürdüklerinde, ona ne ad vereceklerini tam olarak bilememişlerdi. Odile Fransızca bir adı yeğliyordu, *Les Lutins* ya da *Les Diablerets*² gibi; ama Louis İngilizce bir adın daha zarif olacağını ve müşteri çekeceğini düşünüyordu. Sonunda *Sunny Home*'u seçmeye karar vermişlerdi.

Louis tahta levhayı alıyor. *Sunny Home* ha!.. Az sonra bir çekmeceye yerleştirecek. Kendini rahatlamış hissediyor. Çocuk yuvası işi bitti artık. Bundan böyle, dağ evi sadece onlara kalacak. Louis bahçenin dibindeki kulübe-yi lokanta ve kafeye dönüştürecek ve insanlar, kışın teleferiğe binmeden önce burayı dolduracaklar.

Gece, şimdi de saklambaç oynamaya başlayan çocukların çığlıkları ve gülüşleriyle birlikte vadinin ve bahçenin derinliklerinden yavaş yavaş yükseliyor. Yarın, 23 Haziran, Odile'in otuz beşinci yaş günü. Gelecek ay Louis de onun gibi otuz beş yaşında olacak. Louis, Odile'in doğum gününe Viterdo'larla çocuklarını, bir de küçük bir spor mağazası işleten eski kayakçı Allard'ı davet etti.

Kırmızı teleferik inmeye başlamış; bir çam kümesinin arkasında kayboluyor, sonra tekrar ortaya çıkıp aynı telaşsız gidişle yoluna devam ediyor. Akşamın dokuzuna kadar böyle çıkıp indiği görülür bunun; sonuncu gö-

1. (İng.) Güneşli Ev. (Y.N.)

2. (Fr.) Sırasıyla; "Cinler", "Şeytancıklar." (Y.N.)

rünüşünde ise artık Foraz yamacında kayan kocaman bir ateşböceği oluvermiştir.

* * *

“Bayağı yürekliymiş bu küçük...”

Doktor çocuğun yanağını okşadı. En heyecanlı olan Odile’di. Doktor, hızı kütükleri doğrayan elektrikli tes-tereninkini andıran bir aletle, Odile’in üzerine çiçekler çizdiği alçıyı yarmıştı bile ve kol da içinden olduğu gibi çıkmıştı. Deri, Odile’in korktuğu gibi kurumuş ya da rengini atmış değildi. Çocuk kolunu hareket ettiriyor, dudaklarında dikkatli bir gülümsemeyle iyileştiğine pek de inanamayarak yavaşça kasıp açıyordu.

“Şimdi onu tekrar kırabilirsin,” demişti doktor.

Odile dağ evine dönmeden önce gidip bir dondurma yiyeceklerine söz vermiş ve gölün kıyısındaki bir kafenin terasında karşı karşıya oturmuşlardı. Çocuk şam-fıstıklı çilekli dondurma seçmişti.

“Artık alçıdan kurtulduğuna memnun musun?”

Çocuk yanıt vermiyor, ciddi bir işle uğraşır gibi özenle dondurmasını yiyordu.

Odile onu seyrediyor ve, “İleride o çiçeklerle süslü alçıyı hatırlar mı acaba?” diye merak ediyor. Çocukluk anılarının ilki mi olacak bu acaba? Çocuk güneşten gözlerini kısıyor. Sis gölün üzerinde dağılıyor. Ve bugün onun –kendisinin– otuz beşinci doğum günü. Yakında Louis de otuz beş yaşında olacak. Otuz beş yaşında insanın başına yeni bir şeyler gelebilir mi artık? Demin alçıdan fırlayan kolu, hiç zarar görmemiş olan deriyi düşünürken bunu soruyordu kendi kendine; sanki çocuğun kendisiydi içinde hapsedildiği kabuğu kıran. Acaba bazen hayat tekrar sıfırdan başlar mı otuz beş yaşında? Ciddi bir soru, onu gülümsetiyor. Bunu Louis’ye sorma-

lı. Ona sanki başlamazmış gibi geliyor. Bu yaşta insan durgun bir bölgeye varıyor ve pedallı kayak şimdi kendi önünde uzanan göle benzer bir gölün üzerinde tek başına kayıp gidiyor. Çocuklar da büyüyor. Nasıl olsa sizi terk edecekler, değil mi?..

Gözüne kaçmış bir kirpik onu rahatsız ediyor; çantasından yalnızca yuvarlak küçük aynası için kullandığı boş pudrierini çıkarıyor. Gözünden kirpiği çıkarmayı başaramıyor ama küçük aynada yüzünü dikkatle inceliyor. Hiç değişmemiş. Yüzü yirmi yaşında da aynıydı. Dudakların birleştiği yerde o minnacık kırışıklıklar yoktu ama gerisi, hayır, hayır, hiç değişmemiş... Louis de değişmedi. Eskiden biraz daha zayıftı, o kadar..

“Doğum günün kutlu olsun anne.”

Bunu biraz kekeleyerek ve belirgin bir gururla söyledi çocuk. Odile onu öpüyor. Ne kadar tuhaf olurdu, çocuklar anne ve babalarını kendilerini doğurmadan önceki halleriyle, henüz ana baba değil de yalnızca kendileri oldukları sırada tanışalardı... Odile'in Paris'te büyükannesinde geçen çocukluğu; Charles-Cros Sokağı, otobüs hatlarının başlangıç noktası... Biraz ileride, Tourelles Yüzme Havuzu'nun gri binası, sinema ve Sérurier Bulvarı'nın yokuşu. Biraz geniş bir hayal gücüyle sisli ve güneşli sabahlarda bu yokuş, denize inen bir sahil yolu görünümüne bürünürdü.

“Artık eve dönmemiz gerek...”

Yanında oturan oğluyla dağ evine çıkan yolda arabayı sürerken Odile, dalgın dalgın bir şarkı mırıldanıyordu. Az sonra bu ezginin, Cenevre'de bir antikacıda, büyük bir sürprizle, plağını bulduğu bir operetin ilk ölçüleri olduğunun farkına vardı; “Hawaii Gülleri” adında bir operet...

* * *

Teleferik binasının önünde, yeşil sıranın üzerinde oturuyorlar; oğulları da çimenlik göbeğin üzerinde bisiklete biniyor. Küçük destek tekerlekleri var bisikletin. Odile uzanmış, başı Louis'nin dizine dayalı, bir sinema dergisi okuyor.

Çocuk ağaç aralarından çimenin üzerine vuran güneş lekelerini tek tek geçiyor ve "büyük tur" dediği şeye başlıyor. Zaman zaman durup yerden bir çam kozalağı alıyor. Teleferik görevlisi, mavi kasketi ve ceketıyla bir istasyon şefi havasında, binanın girişinde sigara içiyor.

"İşler iyi mi?" diye soruyor Louis.

"Hayır. Pek müşteri yok bugün..."

Hiç önemi yok. Boş da olsa, kırmızı teleferik saatinde kalkar. Yönetmelik böyle.

"Oysa güneş de var," diyor görevli.

"Tatil henüz tam olarak başlamadı," diyor Louis. "On beş gün sonra görürsünüz..."

Çocuk şimdi göbeğin çevresinde dönüyor ve pedallara gittikçe daha kuvvetle basıyor. Odile güneş gözlüğünü taktı; rüzgâr yüzünden sayfaları sımsıkı tutarak dergiye karıştırıyor.

* * *

Louis uykusunda, yaklaşıp uzaklaşan sonra tekrar yaklaşan çocuk çılgınlıkları duyuyor. Onun için bunlar, güneş ve gölge oyunları gibi farklı yoğunlukta ışıklar yalnızca. Ama hep aynı düşü görüyor. İssiz bir velodromun en tepesinde oturmuş, gidona yapışarak pistte yavaşça dönen babasını seyrediyor.

Biri ona sesleniyor ve gözlerini açıyor. Önünde kızı, ayakta durmuş ona gülümsüyor. Neredeyse Odile kadar uzun boylu.

"Baba, davetlilerimiz gelmek üzere..."

Kırmızı bir elbise giymiş, bu Louis'yi şaşırtıyor. On üç yaşında. Düşünden yeni ayılmış; ama kafası hâlâ uyuşuk, kızının bu kadar uzun boylu olmasına şaşıyor.

"Hadi baba!.."

Ona sitemle gülümsüyor ve elinden tutup kanepeden kaldırmaya çalışıyor. Louis bir süre direndikten sonra kendini bırakıyor, kalkıyor ve kızını alnından öpüyor. Taraçaya çıkıyor. Gece henüz tam bastırmamış, çam sırasının ardından dağ evine doğru çıkan bir grup görüyor. Allard'ın kalın sesini ve Martine Viterdo'nun gülüşünü tanıyor. Uzakta, kırmızı teleferik otların arasında bir uğurböceği gibi, Foraz yamacı boyunca yavaşça süzülüyor.

* * *

Salonun bütün ışıkları kapatılmış. Louis, Odile, Viterdo, karısı, Allard ve çocuklar masanın çevresinde bekliyorlar. Louis'nin kızı, elinde üzerinde sekiz mum parlayan pastayla mutfaktan çıkıyor: üç tanesi on yıllar, beş tanesi de tek yıllar için. Onlara doğru yürürken herkes şarkıya başlıyor:

"Happy birthday to you..."

Kız tepsiyi masanın ortasına koyuyor. Hepsi sırayla Odile'i öpüyor.

"Eee," diyor Viterdo, "otuz beş yaşında olmak sizde ne gibi bir duygu uyandırıyor?"

"Büyükanne olma yaşına yaklaştığımı," diye yanıtıyor Odile.

"Saçmalamayın Odile!"

"Mumları üflemeden gerek anne..."

Odile pastaya eğilip üflüyor.

"Bravo! Hem de tek üflemede!"

Alkışlıyorlar ve ışıklar yeniden yakılıyor.

"Bir şarkı! Bir şarkı isteriz!"

“Odile bize ‘La Chanson des rues’yü (Sokakların Şarkısı) söyleyecek,” diyor Louis.

“Hayır, hayır... Kesinlikle olmaz.”

Pastayı kesiyor; çocukların beşi de masayı terk edip taraçanın kenarında toplanmış. Odile ve Louis her birine küçük tabakların içinde birer dilim pasta getiriyorlar.

“Yatmak istemeyecek bunlar,” diyor Viterdo’nun karısı Martine.

“Olsun, bugün sıradan bir gün değil ki!” diye ekliyor Allard kalın sesiyle. “İnsan her gün otuz beş yaşına basmıyor ki!”

Viterdo saatine bakıyor.

“Louis sanırım gitmemiz gerek. Seni rahatsız ettiğim için gerçekten üzgünüm.”

Paris’e giden gece trenine yetişmesi gerek, saat yirmi üç otuzdakine; Louis onu istasyona götürmeyi önermişti.

“Gidelim,” diyor Louis.

Viterdo’nun karısı, Allard ve Odile taraçada oturmuş konuşuyorlar. Allard’ın sesi ötekilerini bastırıyor. Gece sıcak, uzaktan bir fırtınanın homurtusu iştiliyor.

Viterdo oturma odasının ortasında siyah çantasını açıyor. Bir şey unutup unutmadığını alelacele kontrol eder görünüyor. Çocuklar merdivenlerde itişip kakışıyor ve telaşlı ayak sesleri birinci kattaki büyük odaların içinde gitgide zayıflıyor. Odile de taraçadan ayrılıyor ve Louis, Viterdo’nun ardı sıra dağ evinden çıkmak üzereyken ona yetişiyor.

“Doğum günün kutlu olsun,” diyor Louis.

“Aman anladık, yeter artık!” diyor Odile.

“Otuz beş yaşında olmak sizde ne gibi duygular uyandırıyor acaba?”

Odile onu omuzlarından tutup sarsıyor.

“Yeter!.. Yakında senin de sıran gelecek.”

Louis onu kucaklayıp öpüyor ve kahkahayla gülüyorlar. Hayatlarında ilk kez bir doğum günü kutluyorlar. Tuhaf bir fikir... Ama madem ki bu fikir çocukları eğlendiriyor...

* * *

Viterdo valiziyle siyah çantasını arabanın arka koltuğuna koyup Louis'nin yanına oturdu.

“Gerçekten üzgünüm Louis..”

“Ne münasebet canım, beş dakika sonra istasyondayız işte...”

Louis ağır ağır kalkıyor, kısa bir süre sonra da motoru durduruyor. Araba boşta, küçük düz yokuşu sessizce iniyor.

“Ne zaman dönüyorsun?” diye soruyor Louis.

“Gelecek hafta sonu. Ağustosun Martine ve çocuklarla burada geçirmeyi umuyorum. Siz bütün yıl boyunca dağda kaldığınız için şanslısınız.”

“Sanırım Paris'te yaşayamazdım,” diyor Louis.

Araba sürerken her zaman yaptığı gibi radyonun düğmesini çeviriyor.

“Ne zamandan beri buradasınız?” diye soruyor Viterdo.

“On üç yıldır.”

“Biz dağ evimizi alalı daha altı yıl oluyor.”

“Ben daha uzun zamandan beri buradasınız sanıyordum.”

Viterdo, Louis'yle yaşıt. Paris'te bir ithalat ihracat şirketinde çalışıyor. Martine'le ikisi üç çocuklarıyla birlikte her yıl Noel'de ve Paskalya'da buraya kayak yapmaya geliyorlar. Çocuklarını da *Sunny Home*'daki öteki çocuklarla oynasınlar diye Odile ve Louis'ye emanet ediyorlar.

“Eee, yuva işi bitti demek?”

Geçmişle şimdinin iç içe geçtiği dünyalar kurgulayan Patrick Modiano kendine özgü üslubuyla okurlarını unutulmaz yolculuklara çıkarır.

Fotoğraf: Catherine Hilde
© Editions Gallimard

Evet, yarın değil öbür gün yola çıkmaları gerekiyordu. Bunu düşününce Louis'nin içini bir çaresizlik duygusu kaplıyordu. Paris'te ne yapacaklardı? Bu iki İngiliz'e açılma, hatta onlardan öğüt isteme ihtiyacı duydu. Hiçbir zaman, hiç kimse kendilerine öğüt vermemişti ki!.. Şu dünyada yapayalnızdılar.

Paris'te yolları kesişen Ovide ve Louis'nin rastlantılarla ve serüvenlerle dolu yaşamları, sahip oldukları tek zenginlik olan masumluklarıyla onlara farklı bir dünya yaratıyor. Birdenbire kendilerini karmaşık bir hayatın içinde bulan bu iki genç, bir yandan kenti ve insanları tanıyıp hayata tutunmaya çalışırken belki de en çok kendilerini tanıyıp birbirlerine tutunuyorlar.

Modiano'nun yalın ve kendine özgü dili kitabın her cümlesinde karşımıza çıkıyor, bir sinema filmi izletircesine her kareyi göstererek okuru içine alıyor ve bir daha asla bırakmıyor...

Kapak resmi: KONSTANTİN KOROVİN

ISBN 978-975-510-747-9

9 789755 107479